

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران • صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان
نشانی: میدان فاطمی، خیابان بهرام مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷ • نمابر: ۸۸۹۲۵۴۶۷
تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۲۵۴۸
توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز
تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم
تلفن: ۴۴۲۳۲۷۲۵

www.sharghdaily.ir

شنبه ۱۴۰۱ • ۲۸ جمادی‌الثانی ۱۴۴۴ • ۲۱ ژانویه ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۴۷۷ • ۱۲ صفحه
یکي از پرتنش‌ترین کنکورهای این چندساله بود و این سؤال را مطرح کرد که آیا سیاست‌گذاران و مسئولان کنونی اصلا آذان ظهر تهران ۱۲:۱۵ • آذان مغرب ۳۹:۱۷
آذان صبح فردا ۵:۴۴ • طلوع آفتاب ۷:۱۱

شترت

دیالوگ روز

سریال شهزاد - فصل اول، حسن فتحي - ۱۳۹۴

بزرگ آقا (علی نصیریان)، توی دنیا تو تنها کسی نیستی که دلت شکسته؛

به چیزی که می‌خواستی نرسیدی…

اصل تو این دنیا نرسیده،

وقتی برسی عجیبه!

شبکه‌خوانی

۷ نکته درباره کنکور زمستانی

خانواده‌ها لرزیدند

برای اولین بار در سال ۱۴۰۱ دو نوبت کنکور برگزار شد که این بار کنکور در دی‌ماه و در زمستان بود. اما این کنکور یکی از پرتنش‌ترین کنکورهای این چندساله بود و این سؤال را مطرح کرد که آیا سیاست‌گذاران و مسئولان کنونی اصلا توانایی اجرای این آزمون بزرگ را دارند؟

۱-سرما، زلزله وقطعی گاز

دانش‌آموزان کنکوری در هفته قبل در کانال‌های مختلف با اخباری درباره انتشار سؤالات و خرید و فروش آن با قیمت‌های ۳۰ تا صد میلیونی روبه‌رو بودند. از سوی دیگر، به دلیل مشکلات ناشی از کمبود گاز، بسیاری از شهرها با تعطیلی مدارس روبه‌رو بودند و حالا در کنکور زمستانی باید با لباس کلفت و ترس از سرما سر جلسه کنکور حاضر می‌شدند. همچنین دانش‌آموزان خوبی در حالی به جلسه کنکور رفتند که شب قبل از آن زلزله خانه برخی از آنها را ویران کرده بود. در این شرایط بود که اولین کنکور زمستانی برگزار شد. در شرایطی که دانش‌آموزان در سال تحصیلی فقط ۳۸ روز به مدرسه رفته بودند، خیلی از دروس به اتمام نرسیده بود و به نظر می‌رسید این کنکور بیشتر برای جانمندان کنکور تابستان بود و کسانی که دیپلم خود را دریافت کرده بودند نه دانش‌آموزان پیش‌دانشگاهی.

۲-قطعی اینترنت

از چند روز قبل اعلام شده بود در منطقه‌های نزدیک به مراکز و مکان‌های برگزاری کنکور اینترنت گوشی همراه و ثابت قطع خواهد شد. این تصمیم از سوی برخی به‌شدت واکنش‌برانگیز شد و به‌عنوان یکی دیگر از نشانه‌های بی‌کفایتی مسئولان عنوان شد. در این میان برخی خانواده‌ها و مادران بودند که راضی بودند این قطعی اینترنت حتما اجرائی شود تا فرزندانشان در شرایط برابر و به دور از تقلب بتوانند کنکور دهند. یکی از مادران در عین عجز نوشته بود: «ای کاش اینترنت را کامل قطع می‌کردند. سرنوشت بچه‌ها در این چند ساعت خیلی مهم است». همین قطعی اینترنت توانسته بود خیلی از فعالیت‌ها را مختل کند و کشور را نیمه‌تعطیل کرد و البته وزیر علوم، «زلفی‌گل»، معتقد است: «به دلیل آسودگی خاطر داوطلبان و اینکه بدانند مبحث عدالت آموزشی در کانون توجه قرار دارد. اینترنت را در مدت زمان برگزاری کنکور قطع کردیم».

۳-تقلبی که اتفاق افتاد

هرچند در کانال‌ها پکی، در روز قبل از کنکور دفترچه‌هایی به‌عنوان دفترچه سؤالات کنکور انسانی و ریاضی ارائه شده بود و برخی نیز با مبالغ مختلف توانسته بودند آنها را تهیه کنند، تنها نیم‌ساعت بعد از آغاز کنکور بود که سؤال‌ها در کانال‌ها نیز عرضه شد. نکته‌ای که حتی مسئولان هم آن را تایید کردند؛ به‌طوری‌که پورعباس -رئیس سازمان سنجش- به ایسنا گفت: «۴۹ دی‌ماه سه صفحه از دفترچه سؤالات قبل از پایان آزمون منتشر شد، ما به‌سرعت توانستیم متخلف را شناسایی و بازداشت کنیم». وی مدعی شد: «تاکنون -روز جمعه ۳۰ دی- هیچ برگشت پاسخی به حوزه‌های امتحانی در کنکور امسال اتفاق نیفتاده است. این موضوع در چند روز آینده به واسطه فعال‌شدن نرم‌افزارهای تخصصی سازمان سنجش اثبات می‌شود». این مسئول همچنین درباره تخلفات صورت‌گرفته گفت: «۹ نفر در استان گلستان قصد داشتند اقداماتی در جهت ارسال سؤالات به خارج از حوزه امتحانی صورت دهند که با توجه به رصد قبلی ناکام ماندند و یک نفر نیز در یکی از شهرستان‌های استان آذربایجان شرقی اقدام به عکس‌برداری از سه صفحه دفترچه‌های خود و انتقال آن به خارج از محل برگزاری آزمون و ارسال برای پشتیبان خود کرد که این فرد نیز دستگیر شد که با توجه به زمان کوتاه این اقدام و جمع‌آوری پاسخ‌نامه‌ها و همچنین مراقبت‌های انجام‌شده با دستگاه‌های آشکارساز هیچ خدشه و مشکلی در این زمینه به وجود نیامد».

۴-ابزار جاسوسی و اختلال امنیت

برخی از مسئولان بحث تقلب را وارد حیطه دیگری کردند و از امنیت و اغتشاش یاد کردند؛ مانند علیرضا پاک‌فطرت، عضو کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس که به «انتخاب» گفت: «در خصوص لورفتن سؤالات کنکور دیگر بحث پول در میان نیست، بلکه مسائل امنیتی مطرح است. اگر با این همه تمهیدات باز چنین اتفاقاتی رخ داده باشد، این هم خودش اغتشاش است و می‌خواهند با احساسات و روح و جانوران بازی و آنها را تحریک کنند».

ناتوانی مسئولان وقتی مشهودتر می‌شود که رئیس سازمان سنجش رسما اعلام ناتوانی می‌کند. درگفت‌وگویی که کانال تلگرامی روزنامه دانشگاه شریف از این مسئول منتشر کرده، او در پاسخ به اینکه آیا با توجه به صحبت وزیر ارتباطات، امکان به‌کارگیری راه‌های جایگزین و استفاده از دستگاه‌هایی مثل سیکنال‌یاب و جمر وجود دارد یا خیر؟ پاسخ می‌دهد: «وقتی آزمون شروع می‌شود، ما با مکانیسم عکس‌گرفتن مواجه می‌شویم که عکس را گرفته و از طریق اینترنت ارسال می‌کنند. جمر هم جواب نمی‌دهد؛ چراکه اینها دوربین‌های پیشرفته فوق جاسوسی هستند که با فرکانس‌های مخصوص کار می‌کنند و جمر برای آنها جواب نمی‌دهد. وسایل عکس‌گرفتن آنها هم گاهی در حد دکمه لباسی است که هرکس روی لباس خود دارد و این موارد حتی با دستگاه‌های X-RAY هم قابل شناسایی نیست. ما دوهزار و ۸۰۰ دستگاه ساختیم که سیگنال را پیدا می‌کند، اما سیگنال‌یابی ما برای چند ثانیه کفاف نمی‌دهد. سیکنال‌هایی که برای ارسال عکس به کار گرفته می‌شود، چون تمام‌اتوماتیک و در حد فشردن یک دکمه است، در همان لحظه انجام شده و قابل جلوگیری نیست». شاید برای اینکه از ابتدا می‌دانستند امکان رهگیری ندارند، حتی در برخی از حوزه‌های برگزاری آزمون خبری از دستگاه‌های سیگنال‌یاب نبود و فقط لباس‌ها را با دست چک می‌کردند.

۵-شغل جدید کلیدزن

یکی از نکته‌های عجیب که از سوی مسئولان در این چند روز عنوان شد، اعلام قرار دستگیری یک فرد با شغلی به نام «کلیدزن» بود. رئیس سازمان سنجش گفته است: «توانستیم یک فرد حرفه‌ای را که اصطلاحا «کلیدزن» است، شناسایی کنیم. این فرد طی سال‌های متمادی در آزمون ورود به دانشگاه‌ها شرکت کرده و توانایی قبولی در رشته پزشکی را دارد. وی تحت رصد قرار دارد و به‌طور قطع تا ظهر پنجشنبه بازداشت می‌شود». البته از شناسایی ۳۵۷ شبکه تقلب در روزهای قبل و کشف ۵۹ ابزار تقلب خبر داده شده است. همچنین ۵۴ نفر در تهران و کشور با هماهنگی صابطان قضائی، پلیس فتا و وزارت اطلاعات دستگیر شدند.

۶-خرید و فروش سؤال‌ها

سال پیش و پیش‌تر مشخص شده بود برخی از فرزندان و نزدیکان مسئولان توانسته‌اند به نوعی از سد کنکور بگذرند و در دانشگاه‌های مطرح بر صندلی دانشجویی تکیه بزنند. این روند انکار به نوعی و شکلی دیگر همچنان ادامه دارد. در چند روز باقی‌مانده به کنکور قیمت‌هایی بین ۳۰ تا حتی ۳۰۰ میلیون برای سؤال‌ها و دفترچه‌های کنکور مطرح بود. اینکه آیا کسی توانسته است این سؤال‌ها را دریافت کند یا نه، راه سزیمهری بین افرادی خاص همچون آقازادگان و این طبقه خاص است. در این میان مسئولان سعی کردند با گزارش و اظهارنظر کمی فضا را به سوی امنیت خاطر و آرامش روانی خانواده‌ها هدایت کنند؛ از جمله رئیس مرکز سنجش و ارزشیابی کیفیت نظام آموزش و پرورش گفت: «اگر امسال سؤال‌های کنکور لو برود، استعفا می‌دهم!».

۷-عدالتی که ممکن نمی‌شود!

در نهایت باید این مسئله را پذیرفت که با این سیستم کنونی، هنوز بهترین راه برگزاری کنکور است تا واقعا عدالت آموزشی که مسئولان مدعی آن هستند برقرار شود. هرچند وزیر آموزش و پرورش، «یوسف نوری»، گفته است چهار میلیون دانش‌آموز محروم از تحصیل داریم و مصطفی معین از وزرای سابق یادآوری کرده است که طبق بودجه امسال، سرانه دانش‌آموزی ایران یک‌سوم سرانه متوسط دانش‌آموزان جهان است.

• عملیات تخریب ۷۵ کوره غیرمجاز تولید ذغال به مناسبت ۲۹ دی روز ملی هوای پاک در حومه روستای دوتوبه و حاشیه رودخانه کن به صورت نمادین انجام شد. عکس:محمدرضاعلی مددی، ایرنا

چراغمان را کجا درست کنیم بهتر است؟

علی اصغر سیدآبادی

آقای میم آن شب سر شام، شاید خودش هم متوجه نبود که چه جمله حکیمانه‌ای بر زبان آورده است؛ اما برای من، با اینکه با پیشنهاد و شیوه‌اش مخالف بودم، چکیده پژوهشی درباره ریشه گسترش فساد از نگاه مردم بود. اگرچه حضرت سعدی قرن‌ها پیش گفته است که: اگر ز باغ رعیت ملک خورد سببی/ برآوردن غلامان او درخت از بیخ؛ ولی این ماجرایش کمی فرق دارد.

سال‌ها پیش در یکی از جاده‌ها پلیس نگه‌م داشت. کنار زدم و ترمز دستی را کشیدم و پیاده شدم و گفتم: چه اتفاقی افتاده جناب؟ گفت مسافران پشتی کمربندهای‌شان را نیسته‌اند. گفتم نمی‌دانستم که کمربند صندلی پشتی هم اجباری است، چشم می‌بندیدم. همین‌طورکه به من گوش می‌داد، دور ماشین چرخ می‌زد و گفتم: حالا اون کمربند هیچی! چراغ ترمز عقبش روشن نمی‌شه. گفتم: دست شما درد نکنه که گفتین! خبر نداشتم. اولین جایی که بشه درستش می‌کنم. گفت: همین‌جا درستش کن! گفتم من بلد نیستم. جلوتر توی شهر درست می‌کنم. با لحن ویژه‌ای که حالی‌ام کند این درست‌کردن با آن یکی درست‌کردن فرق دارد، گفت: کاری ندارد، همین‌جا درستش کن، وگرنه باید فلان قدر جریمه بدی! من دوباره تکرار کردم که بلد نیستم و راه افتادم سمت جایی که پلیس جریمه می‌نوشت. همین‌طورکه داشتم می‌رفتم، زیر لب گفتم: عجب خنگیه/ خریه (چون این دو کلمه هم از نظر معنای مدنظر آن جناب و هم از نظر آوایی به هم شبیه بود. درست متوجه نشدم کدام یکی را به کار برد). برگشتم و گفتم: جناب از همان اول

این چند هزار میلیارد مثلا بین ۱۰ هزار کارمند دولت توزیع شود، خیلی عادلانه‌تر از آن است که این مبلغ به یک یا چند نفر برسد.

روشن است که از منظر اقتصادی با این منطق نمی‌شود با فساد و اختلاس و رشوه مواجه شد؛ اما از منظر روان‌شناسی اجتماعی اهمیتش زیاد است. وقتی پرونده اختلاس‌گران بزرگ و مفاسد مرتبط با چهره‌های سیاسی ماه‌ها و سال‌ها طول می‌کشد؛ اما سر و ته پرونده جوان معترض از بازداشت تا اجرای شدیدترین حکم یک ماه طول می‌کشد، طبیعی است که مردم مقایسه کنند و در

این روند مشکلی ببینند. تأثیر اقتصادی چنین رسیدگی‌هایی این است که -دست‌کم- تخلف‌ها و فسادهای کوچک را اخلاقی جلوه می‌دهد. هم او که دستی در این تخلف‌ها دارد و هم او که مجبور است چراغ ماشینش را همان‌جا درست کند، وضعیت خود را با مفاسد بزرگ مقایسه می‌کنند و کار خودشان را غیراخلاقی نمی‌یابند. تأثیر سیاسی چنین رسیدگی‌هایی هم که روشن است و چه‌بسا بخشی از مشکلی که دولت الان با آن روبه‌رو است، نتیجه چنین رسیدگی‌هایی است. برای اینکه مجازات شدید یک نفر، فقط مجازات یک نفر نیست، مجازات گروهی بزرگ‌تر از مرتبطان با مجازات‌شونده است که هرگز خبری شده بود. می‌دانستم که احتمالا این پول جای دیگری می‌رود و آن پول از جای دیگری می‌رود. سعی هم کردم توضیح بدهم؛ اما حرف او این‌ بود که این چند هزار میلیارد هم بالاخره یک جوری تأمین شده است. فکر کردم، در حرف او هم منطقی نهفته بود که درست است واقعیت را ساده‌تر می‌کرد و بسیاری از پیچیدگی‌ها را نمی‌دید؛ اما با همان تصویرسازی ساده فکر می‌کرد اگر ما چراغ‌های‌مان را همان‌جا درست کنیم و

صنف

روزنامه‌نگاران همچنان در زندان

به تازگی خبری از اهدای جایزه به دو روزنامه‌نگار زندانی بلوفر حامدی و الهه محمدی منتشر شد که طبق گزارش روزنامه «تورنتوستار» آنان جزء بردگان جایزه بین‌المللی روزنامه‌نگاران کانادایی شده‌اند. قرار است این جایزه روز ۱۵ فوریه ۲۳/۲۰۲۳ بهمن ۱۴۰۱ در مراسم سالانه «انجمن روزنامه‌نگاران کانادایی» به این دو روزنامه‌نگار ایرانی اهدا شود. این انجمن امسال مراسم چهلمین سال فعالیت خود را برگزار خواهد کرد. بلوفر حامدی، خبرنگار اجتماعی «شرق»، چهارشنبه ۳۰ شهریور ۱۴۰۱، از اولین خبرنگاران بازداشت‌شده در جریان اعتراضات اخیر بود.

الهه محمدی، خبرنگار اجتماعی روزنامه هم‌همین نیز چهارم آبان بازداشت شد. او پیش از بازداشت برای تهیه گزارشی از مراسم دفن مهسا (ژینا) امینی به سفر سفر کرده بود. در حال حاضر یک ماه از ارائه کیفرخواست الهه محمدی و بلوفر حامدی می‌گذرد. آنها به زندان قرچک منتقل شده‌اند اما بلاتکلیفی هر دو همچنان ادامه دارد. قرار جدید بازداشت هنوز ابلاغ نشده و پرونده هر دو به دادگاه انقلاب ارجاع شده است اما هیچ خبری از رسیدگی به پرونده نیست و هنوز شعبه رسیدگی به آن رسما اعلام نشده است. از آغاز اعتراضات سراسری در ایران حدود صد روزنامه‌نگار و فعال رسانه‌ای در ایران بازداشت، با جزویی و زندانی شده‌اند که نقطه مشترک فعالیت همه آنها اطلاع‌رسانی بوده است. بر اساس آخرین آمار رسمی منتشرشده ۲۲ روزنامه‌نگار همچنان در زندان هستند و برخی از آنان با حکم‌های طولانی مواجه شده‌اند. حکم ۱۸ سال زندان احسان پیرپورناش و هفت سال حبس برای آریا جعفری، شش سال حبس برای یلدا معیری و پنج سال زندان برای ویدا ربانی و علیرضا خوشبخت از جمله این احکام است.

علم‌خوانی

کشف سیگنال ۸/۸ میلیاردساله

دبجیاتو؛ محققان با استفاده از «تلسکوپ رادیویی موج متری غول‌آسا» در هند سیگنالی را از یک اتم هیدروژن در فاصله‌ای تاریخی از زمین دریافت کرده‌اند. محققان می‌گویند یک اتم هیدروژن را با کمک لیزنیک کرانشی از ۸.۸ میلیارد سال پیش در دورترین فاصله از سیاره زمین رصد کرده‌اند. این سیگنال در واقع یک موج نوری به طول ۲۱ سانتی‌متر است که توسط یک اتم هیدروژن منتشر شده. پیش‌تر دورترین اتم هیدروژن در فاصله ۴.۴ میلیارد سال کشف شده بود. با توجه به فاصله بسیار زیادی که این سیگنال طی کرده است تا به این تلسکوپ برسد، این موج به خاطر پدیده‌ای موسوم به سرخ‌گرایی گش آمده واز ۲۱ سانتی‌متر به ۴۸ سانتی‌متر رسیده است. محققان برای شناسایی این سیگنال از لیزنیک کرانشی کهکشانی به نام SDSSJ0826+5630 استفاده کرده‌اند. لیزنیک کرانشی پدیده‌ای است که باعث بزرگ‌نمایی نور می‌شود. در واقع در این پدیده، نور هنگام عبور از اشیای پرجرم فضایی -مثل این کهکشان- در خمیدگی فضا بهتر دیده می‌شود. کشف این اتم هیدروژن مسیر را برای تحقیقات بعدی هموار می‌کند. «نیروپاوم روی»، اخترفیزیک‌دان مؤسسه علوم هند می‌گوید: «در این مورد خاص، این سیگنال به خاطر حضور یک جرم عظیم دیگر که کهکشانی میان سوزه و ناظر است، خمیده می‌شود. این اتفاق عملا بزرگی سیگنال را با فاکتور ۳۰ افزایش می‌دهد و تلسکوپ می‌تواند آن را ببیند». نتایج این مطالعه دانشمندان را امیدوار کرده است تا در آینده بتوانند رصدهای مشابه بیشتری داشته باشند. پیش‌تر تصور می‌شد که رصد بسیاری از این عناصر دوردست ناممکن است، اما حالا به‌نظر می‌رسد که این محدودیت از پیش‌رو برداشته شده است. اتم هیدروژن در گازهای داغ و یونیزه‌های شکل می‌گیرد که پیرامون کهکشان‌ها قرار دارند. این اتم در نهایت به مولکول هیدروژن و بعد به ستاره‌ها تبدیل می‌شود. مشاهده چنین عناصری در فواصل دور می‌تواند به افزایش درک ما از شکل‌گیری و رفتار دنیا در آغاز راه کمک کند.